

ПОДАТОК НА ВИВЕДЕНИЙ КАПІТАЛ: ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД ТА ПЕРСПЕКТИВИ ЗАПРОВАДЖЕННЯ В УКРАЇНІ

Європейський вибір України на шляху інтеграції у високотехнологічне конкурентне середовище зумовило необхідність запровадження інноваційної моделі розвитку, яка має забезпечити високі темпи економічного зростання, вирішити певні соціальні й екологічні проблеми, забезпечити конкурентоспроможність національної економіки, підвищити експортний потенціал країни, гарантувати їй економічну безпеку та чільне місце в Європейському Союзі.

Одним із важливих напрямків забезпечення інноваційного розвитку економіки є податкове регулювання економічних процесів. Найбільш дискусійним питанням останніх трьох років в Україні є заміна податку на прибуток податком на виведений капітал. Експерти у галузі оподаткування озвучують свої доводи як за впровадження такої моделі оподаткування, так і проти. Кожна з цих точок зору має свої вагомі аргументи.

Прихильники нововведення вважають, що податок на виведений капітал дозволить знизити фіскальне навантаження, сприятиме виведенню бізнесу з тіні та розширить фінансові можливості для вкладень у розвиток виробництва. Крім того, даний податок підвищить інвестиційну привабливість вітчизняної економіки та прискорить економічний розвиток. Важливою його перевагою також є простота і прозорість адміністрування; скорочення кількості перевірок платників податків та мінімізація адміністративного тиску на бізнес з боку ДФС України.

Основним аргументом критиків ідеї запровадження податку на виведений капітал є зменшення доходів державного бюджету. Так на 2019-2020 роки

припадають пікові виплати за державним боргом, а тому кількість витрат, які можна скоротити, дуже обмежена. Введення податку на виведений капітал буде величезним «викликом», оскільки наразі надходження податку на прибуток становить близько 2,5-2,6% ВВП, у разі його заміни, у перші кілька років обсяг надходжень нового податку може не перевищити й 1% ВВП. В Естонії надходження в перший рік після податкової реформи скоротилися вдвічі. Компенсаторами там стали скасування усіх пільг з ПДВ і суттєве підвищення штрафів. Разом із тим, Україна знаходиться в програмі Міжнародного валютного фонду і в найближчі 14 місяців повинна утримуватися від змін у податковій системі.

Модель оподаткування податком на виведений капітал працює тільки в декількох з європейських країн – в Естонії з 2000 року, в Грузії з 2017 року, у Латвії з 2018 року. В всіх інших європейських державах в тому чи іншому вигляді функціонує корпоративний податок на прибуток.

Однак існуючий в Україні механізм оподаткування податком на прибуток також має низку недоліків. І хоча наразі його ставка складає 18% та є однією з найнижчих у світі, є декілька суттєвих нюансів: складний і заплутаний порядок дозволяє по-різному трактувати можливість віднесення до витрат тієї чи іншої операції, що дозволяє бізнесу заховати реальний фінансовий результат та вдаватися до застосування оптимізаційних схем; існуюча наразі система оподаткування прибутку підприємств стримує їхній розвиток і модернізацію через поступове накопичення амортизаційних відрахувань.

Податок на виведений капітал здатний вирішити відразу всі перераховані проблеми. Чинний нині податок на прибуток підприємства сплачують кожен звітний період, проте новий податок потрібно буде сплачувати тільки, наприклад, при виплаті дивідендів або частини прибутку компанії. Проте з введенням нового податку врегулювання потребуватиме питання функціонування спрощеної системи оподаткування.

У законопроекті щодо введення податку на виведений капітал йдеться про те, що новим податком за ставкою від 5% до 20% обкладатиметься лише

виведення прибутку з компанії (наприклад, виплата дивідендів). Базовою стане ставка 15% за операціями виведення капіталу: виплата частини прибутку державними некорпоративними, казенними або комунальними підприємствами, а також виплата дивідендів на користь неплатника податку або повернення йому внеску до капіталу [1].

Беззаперечним у сучасних реаліях є переорієнтація фіскальної політики на посилення регулюючої функції податків. Податок на виведений капітал дозволить суттєво зменшити загальні витрати на адміністрування як для держави, так і для переважної кількості платників, буде сприяти суттєвому зменшенню кількості перевірок та податкових спорів. При цьому не викликає ніякого сумніву необхідність комплексного вирішення проблеми - не тільки зміна системи оподаткування, але і введення цілого комплексу законодавчих змін у сфері захисту інтересів бізнесу та інвесторів, приватної власності та забезпечення інших гарантій, прав і свобод суб'єктів господарювання.

Література

1. Проект Закону України «Про внесення змін до Податкового кодексу України щодо податку на виведений капітал» від 05.07.2018 року № 8557 [Електронний ресурс] / Офіційний сайт Верховної Ради України. – Режим доступу: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=64356.

УДК 65.01:330

Батрак О.В.
Київський національний університет
технологій та дизайну

НАУКОВО-МЕТОДИЧНІ ПІДХОДИ ФІНАНСОВОЇ ДІАГНОСТИКИ ПІДПРИЄМСТВА

Будь-яке підприємство є частиною загальної економічної системи, на яку впливає значна кількість чинників прямого та опосередкованого характеру. Зважаючи на складне економічне, фінансове та політичне становище в Україні